

Akademia Katolicka w Warszawie – Collegium Joanneum
Instytut Sztuki Sakralnej

Sylabus przedmiotowy

Kierunek studiów	Edukacja muzyczna z muzyką kościelną
Forma studiów	Stacjonarne
Stopień studiów	I stopień
Profil kształcenia	praktyczny
Koordynator przedmiotu	mgr Maria Sochoń-Błaszczyk
Prowadzący zajęcia	mgr Maria Sochoń-Błaszczyk

1. Przedmiot

Nazwa przedmiotu w języku polskim	Dydaktyka przedmiotu muzyka – szkoła ponadpodstawowa
Nazwa w języku angielskim	Didactics of the subject of music – upper-secondary school
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu	obowiązkowy
Kod przedmiotu	D_17
Rok i semestr	Rok III, sem. V i VI

2. Forma i miejsce zajęć, liczba godzin i punktów ECTS w planie studiów

Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium	Praktyka	Punkty ECTS	Miejsce zajęć
15	15	—	—	2	Sale dydaktyczne uczelni

3. Cele przedmiotu

1.	Przygotowanie studenta do prowadzenia zajęć z przedmiotu „Muzyka” w szkole ponadpodstawowej (liceum ogólnokształcące, technikum, branżowa szkoła II stopnia). Zapoznanie z zapisami podstawy programowej do przedmiotu muzyka w liceum ogólnokształcącym i technikum (rozporządzenie MEN z 30.01.2018 r., Dz.U. 2018 poz. 467) oraz z różnicami w stosunku do podstawy SP IV–VIII. Wyposażenie studenta w warsztat dydaktyczny dostosowany do specyfiki ucznia szkoły średniej (młodzież 15–20 lat): rozwijanie kompetencji odbiorczych i kulturotwórczych, prowadzenie analiz dzieł muzycznych, organizowanie projektów artystycznych, kształtowanie postawy świadomego uczestnika kultury muzycznej. Przygotowanie do realizacji przedmiotów pokrewnych: „Historia muzyki” (zakres rozszerzony) oraz bloków fakultatywnych z muzyki w liceum ogólnokształcącym.
----	---

4. Wymagania wstępne

1.	Wiedza: podstawowa znajomość psychologii rozwojowej człowieka — ze szczególnym uwzględnieniem okresu adolescencji i wczesnej dorosłości (15–20 lat); znajomość pedagogiki ogólnej i podstaw dydaktyki — zasad dydaktycznych, klasyfikacji metod nauczania, struktury lekcji, form organizacji pracy uczniów, sposobów oceniania; znajomość dydaktyki szczegółowej muzyki dla szkoły podstawowej — podstawy programowej przedmiotu „Muzyka” dla kl. IV–VIII, typowych metod nauczania muzyki w szkole, zasad planowania pracy nauczyciela muzyki; podstawowa orientacja w historii muzyki i literaturze muzycznej od średniowiecza po
----	--

	współczesność (epoki, style, najważniejsi kompozytorzy i dzieła); znajomość zasad muzyki, podstaw harmonii, kształcenia słuchu i analizy dzieła muzycznego na dotychczasowym poziomie kształcenia. Umiejętności: analizy prostego dzieła muzycznego pod względem formy, faktury, aparatu wykonawczego i środków wyrazu; prowadzenia prostych zajęć muzycznych (z dotychczasowych praktyk pedagogicznych); czytania partytury oraz odsłuchu dzieła muzycznego ze śledzeniem zapisu nutowego; podstawowa umiejętność posługiwania się aparatem emisji głosu — na poziomie wystarczającym do prowadzenia lekcji. Kompetencje: gotowość do samodzielnej pracy z literaturą naukową i metodyczną; otwartość na różnorodność gustów muzycznych i światopoglądowych młodzieży; świadomość społecznej roli nauczyciela muzyki i etyki zawodu.
--	---

5. Przedmiotowe efekty uczenia się

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć	Kod standardu nauczyciel.	Kod efektu kierunkowego
Wiedza (W)			
W1	Ma uporządkowaną wiedzę o podstawie programowej przedmiotu „Muzyka” w szkole ponadpodstawowej (LO, technikum, branżowa szkoła II stopnia) zgodnie z rozporządzeniem MEN z 30.01.2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 467); zna różnice między podstawą SP a podstawą szkoły średniej oraz specyfikę ucznia w wieku 15–20 lat.	D.1.W1, D.1.W2	K1_W09
W2	Posiada wiedzę o metodyce nauczania słuchania muzyki, analizy dzieła muzycznego oraz prowadzenia rozmów o muzyce w szkole średniej; zna techniki prelekcji, zajęć warsztatowych i debat estetycznych dostosowanych do ucznia LO/technikum.	D.1.W6	K1_W17
W3	Ma uporządkowaną wiedzę o piśmiennictwie metodycznym do nauczania muzyki w szkole średniej; zna programy nauczania muzyki dopuszczone do użytku szkolnego oraz podręczniki i zbiory materiałów dydaktycznych dla LO i technikum.	D.1.W3	K1_W16
W4	Rozumie współczesne koncepcje edukacji estetycznej i kulturotwórczej (m.in. wychowanie przez sztukę, edukacja przez kulturę); potrafi wskazać możliwości ich zastosowania w realizacji podstawy programowej muzyki w szkole średniej oraz w przedmiocie „Historia muzyki” (zakres rozszerzony).	D.1.W4	K1_W05 K1_U14
W5	Rozumie powiązania między psychologią rozwojową młodzieży a planowaniem dydaktycznym lekcji muzyki w szkole ponadpodstawowej; potrafi świadomie konstruować rozkład materiału, konspekty oraz kryteria oceniania uwzględniając specyfikę ucznia szkoły średniej i jego autonomię estetyczną.	D.1.W7	K1_W07
Umiejętności (U)			
U1	Potrafi posługiwać się zasadami etyki zawodu nauczyciela muzyki w pracy z młodzieżą szkoły ponadpodstawowej; świadomie kształtuje relację nauczyciel–uczeń w okresie adolescencji, respektuje autonomię estetyczną i światopoglądową ucznia oraz potrafi rozwiązywać sytuacje trudne wychowawczo właściwe dla pracy w LO, technikum i branżowej szkole II stopnia.	D.1.U4	K1_U22

U2	Potrafi samodzielnie zaplanować, przygotować i przeprowadzić lekcję muzyki w szkole ponadpodstawowej (LO, technikum, branżowa szkoła II stopnia) — w tym prelekcję o muzyce, analizę dzieła muzycznego, zajęcia zespołowe i warsztaty słuchania muzyki — z uwzględnieniem podstawy programowej oraz specyfiki rozwojowej ucznia w wieku 15–20 lat.	D.1.U2, D.1.U5	K1_U30 K1_U10 K1_U11
U3	Potrafi realizować dojrzałe działania i projekty artystyczno-edukacyjne w środowisku szkoły średniej (koncerty szkolne, audycje muzyczne, debaty o muzyce, projekty interdyscyplinarne), integrując wiedzę muzyczną, pedagogiczną i kulturoznawczą w innowacyjnych rozwiązaniach dydaktycznych.	D.1.U5, D.1.U6	K1_U31 K1_K09
U4	Potrafi opracować roczny i semestralny rozkład materiału dla przedmiotu „Muzyka” w szkole ponadpodstawowej, w tym dla przedmiotu „Historia muzyki” w zakresie rozszerzonym; umie dobrać podręczniki i programy nauczania, konstruować konspekty lekcji oraz dokonywać samooceny własnych projektów dydaktycznych, świadomie uwzględniając autonomię ucznia szkoły średniej.	D.1.U2, D.1.U7	K1_U04
U5	Potrafi krytycznie ocenić przydatność różnorodnych metod pracy dydaktycznej na lekcjach muzyki w szkole średniej (prelekcja, analiza dzieła muzycznego, debata estetyczna, metody aktywizujące, projekt) i dobrać je do specyfiki grupy uczniów LO, technikum lub branżowej szkoły II stopnia.	D.1.U6	K1_U27
U6	Umie posługiwać się metodami aktywizującymi właściwymi dla pracy z młodzieżą (metoda projektów, WebQuest, flipped classroom, debata oksfordzka z elementami muzyki) oraz wykorzystuje programy i aplikacje muzyczne (m.in. MuseScore, Spotify, IMSLP, platformy streamingowe) jako narzędzia wspomagające realizację podstawy programowej w szkole ponadpodstawowej.	D.1.U6	K1_U02
Kompetencje społeczne (K)			
K1	Jest gotów do krytycznej refleksji nad własnym warsztatem dydaktycznym w nauczaniu muzyki w szkole średniej, analizuje własne decyzje metodyczne w świetle współczesnej pedagogiki muzycznej i rozumie potrzebę stałego doskonalenia kompetencji nauczyciela muzyki w LO, technikum i branżowej szkole II stopnia.	D.1.K1, D.1.K7	K1_K01
K2	Jest gotów do współpracy z gronem pedagogicznym szkoły ponadpodstawowej, z nauczycielami przedmiotów pokrewnych (język polski, historia, historia sztuki, wiedza o kulturze) oraz z rodzicami i pełnoletnimi uczniami; potrafi inicjować i realizować wspólne projekty muzyczno-kulturalne na terenie szkoły i w środowisku lokalnym.	D.1.K2	K1_K05 K1_K06
K3	Jest gotów do odpowiedzialnego podjęcia pracy nauczyciela muzyki w szkole ponadpodstawowej (LO, technikum, branżowa szkoła II stopnia), a także nauczyciela przedmiotu „Historia muzyki” w zakresie	D.1.K5, D.1.K6, D.1.K7	K1_K04

	rozszerzonym, z pełną świadomością społecznej roli zawodu oraz potrzeby stałego doskonalenia warsztatu.		
--	---	--	--

6. Treści kształcenia

Wykłady — 15 h		
Nr	h	Treść
W.1	2	Podstawa programowa przedmiotu „Muzyka” w szkole ponadpodstawowej (LO, technikum, branżowa szkoła II stopnia) wg rozporządzenia MEN z 30.01.2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 467): cele ogólne, treści nauczania, wymagania szczegółowe, warunki realizacji. Różnice między podstawą SP a podstawą szkoły średniej. Podstawa programowa przedmiotu „Historia muzyki” (zakres rozszerzony).
W.2	2	Specyfika ucznia szkoły średniej (młodzież 15–20 lat): psychologia okresu adolescencji i wczesnej dorosłości, tożsamość muzyczna młodzieży, autonomia estetyczna, subkultury muzyczne i ich wpływ na pracę nauczyciela muzyki. Konsekwencje dydaktyczne: różnica między pozycją nauczyciela w SP a pozycją nauczyciela w LO/technikum.
W.3	2	Współczesne koncepcje edukacji estetycznej i kulturotwórczej: wychowanie przez sztukę (H. Read, B. Suchodolski), edukacja przez kulturę, koncepcje audiacji E. E. Gordona, pedagogika muzyki W. A. Sacher, dorobek M. Przychodzińskiej. Możliwości zastosowania w realizacji podstawy programowej w szkole średniej.
W.4	2	Metody dydaktyczne właściwe dla szkoły średniej — przegląd teoretyczny: prelekcja o muzyce, analiza dzieła muzycznego (analiza słuchowa, formalna, wyrazowa), debata estetyczna i aksjologiczna, seminarium, projekt artystyczno-edukacyjny, metody aktywizujące (flipped classroom, WebQuest, stacje zadaniowe, case study).
W.5	2	Metodyka słuchania muzyki i analizy dzieła muzycznego w szkole średniej (podstawy teoretyczne): dobór repertuaru (muzyka dawna, klasyczna, współczesna, jazzowa, etniczna, filmowa, popularna), techniki wprowadzania dzieła, pytania heurystyczne, ćwiczenia w rozpoznawaniu stylów, form, aparatu wykonawczego i środków wyrazu muzycznego.
W.6	2	Egzamin maturalny z historii muzyki w zakresie rozszerzonym — struktura arkusza, kryteria oceniania, informator CKE; przygotowanie ucznia do matury z historii muzyki; integracja przygotowania do matury z bieżącą realizacją podstawy programowej.
W.7	2	Etyka zawodu nauczyciela muzyki w pracy z młodzieżą: autonomia estetyczna i światopoglądowa ucznia szkoły średniej, prawa pełnoletniego ucznia, współpraca z gronem pedagogicznym LO i rodzicami, rozwiązywanie trudnych sytuacji właściwych dla okresu adolescencji. Karta Nauczyciela i Prawo oświatowe — wybrane zagadnienia.
W.8	1	Integracja międzyprzedmiotowa w szkole średniej: muzyka a język polski, historia, historia sztuki, filozofia, religia — punkty styeczne treści. Podsumowanie wykładów; kolokwium pisemne.
Razem	15	

Ćwiczenia — 15 h		
Nr	h	Treść
C.1	2	Analiza programów nauczania i podręczników do muzyki w szkole ponadpodstawowej (m.in. M. Rykowska, Z. Szałko, Muzyka 1. Podręcznik. Zakres podstawowy. Szkoła ponadpodstawowa, Operon, Gdynia 2019, nr dop. MEN 1060/2019, oraz inne pozycje z aktualnego wykazu MEN). Kryteria doboru podręcznika do profilu szkoły.

C.2	2	Konstruowanie rocznego i semestralnego rozkładu materiału dla przedmiotu „Muzyka” w szkole ponadpodstawowej z uwzględnieniem całości podstawy programowej oraz zgodności z programem nauczania dopuszczonym do użytku szkolnego.
C.3	2	Konstruowanie konspektu lekcji muzyki w LO/technikum: cele operacyjne, dobór metod i środków, struktura czasowa lekcji, kryteria oceniania adekwatne dla ucznia szkoły średniej. Praca w parach — wzajemna recenzja konspektów.
C.4	2	Ćwiczenia metodyczne — przygotowanie prelekcji o dziele muzycznym dla ucznia szkoły średniej: dobór repertuaru, formułowanie pytań heurystycznych, sposoby wprowadzenia dzieła, integracja słuchania ze śledzeniem partytury.
C.5	2	Mikronauczanie cz. 1: studenci prowadzą próbną prelekcję 15-minutową o wybranym dziele muzycznym w warunkach grupy seminaryjnej. Samoocena, informacja zwrotna od grupy i prowadzącego, doskonalenie warsztatu.
C.6	2	Mikronauczanie cz. 2: kolejne prelekcje studentów; ćwiczenia w prowadzeniu debaty estetycznej oraz krótkiej analizy dzieła muzycznego z udziałem grupy jako symulowanej klasy LO.
C.7	1	Opracowywanie zadań maturalnych z historii muzyki: rozwiązywanie wybranych zadań z arkuszy CKE, ćwiczenie w przygotowaniu uczniów do egzaminu (tworzenie zestawów ćwiczeniowych).
C.8	2	Projekt interdyscyplinarny — opracowanie w grupach scenariusza projektu artystyczno-edukacyjnego dla szkoły ponadpodstawowej (koncert szkolny, audycja muzyczna, debata o muzyce, WebQuest); prezentacja projektów; dyskusja nad wykonalnością i adekwatnością do podstawy programowej.
Razem	15	

7. Literatura

Obowiązkowa	
1.	Podstawa programowa przedmiotu „Muzyka” dla szkoły ponadpodstawowej (liceum ogólnokształcące, technikum, branżowa szkoła II stopnia) — załącznik do rozporządzenia MEN z 30.01.2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 467 ze zm.).
2.	Podstawa programowa przedmiotu „Historia muzyki” (zakres rozszerzony) dla liceum ogólnokształcącego i technikum oraz informator maturalny CKE z historii muzyki (aktualne wydanie).
3.	Rykowska M., Szalko Z., Muzyka 1. Podręcznik. Zakres podstawowy. Szkoła ponadpodstawowa, Wydawnictwo Pedagogiczne Operon, Gdynia 2019 (numer dopuszczenia MEN 1060/2019) — oraz inne podręczniki z aktualnego wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego MEN.
4.	Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jednolity z późn. zm.); Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.
Uzupełniająca	
1.	Przychodzińska M., Wychowanie muzyczne — idee, treści, kierunki rozwoju, WSiP, Warszawa 1989.
2.	Sacher W. A., Pedagogika muzyki. Teoretyczne podstawy powszechnego kształcenia muzycznego, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2012.
3.	Zwolińska E. A., Audiacja. Studium teorii uczenia się muzyki Edwina E. Gordona, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2011.

4.	Ławrowska R., Uczeń i nauczyciel w edukacji muzycznej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2003.
5.	Bissinger-Ćwierz U., Metody aktywizujące w szkolnej i pozaszkolnej edukacji muzycznej. Poradnik dla nauczycieli i animatorów, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2015.

8. Metody dydaktyczne

Wykłady (15 h)	
•	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną (z fragmentami partytur, nagrań audio i wideo).
•	Wykład konwersatoryjny z elementami dyskusji — angażujący doświadczenia studentów z praktyk pedagogicznych.
•	Analiza materiałów źródłowych: tekst podstawy programowej, rozporządzeń MEN, informator maturalny CKE.
•	Demonstracja wzorcowych nagrań lekcji muzyki w szkole średniej z komentarzem metodycznym.

Ćwiczenia (15 h)	
•	Analiza programów nauczania i podręczników szkolnych — porównawcza ocena pozycji z aktualnego wykazu MEN.
•	Ćwiczenia metodyczne: konstruowanie konspektów lekcji i rocznego rozkładu materiału, indywidualne i w parach z wzajemną korektą.
•	Mikronauczanie: prowadzenie próbnej prelekcji o dziele muzycznym (15 min) w warunkach grupy seminaryjnej, samoocena oraz informacja zwrotna od grupy i prowadzącego.
•	Praca w grupach projektowych nad scenariuszami projektów interdyscyplinarnych (koncert szkolny, debata o muzyce, WebQuest, audycja).
•	Case study — analiza wybranych sytuacji dydaktyczno-wychowawczych typowych dla pracy w LO/technikum.
•	Ćwiczenia z opracowywania zadań maturalnych z historii muzyki — analiza arkuszy CKE i tworzenie zestawów ćwiczeniowych.
•	Praktyczne ćwiczenia z wykorzystania programów i aplikacji muzycznych (MuseScore, IMSLP, platformy streamingowe) w pracy nauczyciela.

9. Nakład pracy studenta

Rodzaj pracy	Liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne (15 W + 15 Ć)	30
Przygotowywanie się do zajęć (lektura podstawy programowej, programów, podręczników)	10
Konsultacje	2
Przygotowanie mikronauczania (próbna prelekcja) i projektu interdyscyplinarnego	4
Przygotowanie konspektu lekcji + rozkładu materiału oraz przygotowanie do kolokwium	4
Łączny nakład pracy studenta w godzinach	50

Liczba punktów ECTS	2
---------------------	---

10. Metody weryfikacji efektów uczenia się

Forma zajęć	Metoda weryfikacji	Symbol EUK	Udział w ocenie
Wykłady (15 h)	Kolokwium pisemne obejmujące zagadnienia z zakresu podstawy programowej muzyki w szkole ponadpodstawowej, podstawy „Historia muzyki” (zakres rozszerzony), specyfiki ucznia szkoły średniej, koncepcji edukacji estetycznej oraz etyki zawodu nauczyciela muzyki.	W1, W2, W3, W4, W5	30%
Ćwiczenia (15 h)	Pisemny projekt — konspekt lekcji muzyki w szkole ponadpodstawowej wraz z fragmentem rocznego/semestralnego rozkładu materiału (z odniesieniem do konkretnego podręcznika z wykazu MEN).	U2, U4, U5	25%
Ćwiczenia (15 h)	Mikronauczanie — przygotowanie i przeprowadzenie próbnej prelekcji 15-minutowej o wybranym dziele muzycznym (z samooceną).	U1, U2, U6, K1, K3	25%
Ćwiczenia (15 h)	Projekt grupowy — scenariusz projektu artystyczno-edukacyjnego (interdyscyplinarnego) dla szkoły ponadpodstawowej z prezentacją.	U3, U6, K2	15%
Wykłady i ćwiczenia	Aktywność na zajęciach — udział w dyskusjach seminaryjnych, analizie programów i podręczników, debatach metodycznych, informacji zwrotnej w mikronauczaniu.	U5, K1, K2	5%

Forma i warunki zaliczenia	Zaliczenie z oceną. Warunkiem zaliczenia jest: obecność na zajęciach (co najmniej 80%), pozytywna ocena z kolokwium pisemnego (z części wykładowej), wykonanie pisemnego projektu konspektu wraz z fragmentem rozkładu materiału, przeprowadzenie mikronauczania (próbnej prelekcji 15-minutowej) oraz udział w przygotowaniu i prezentacji projektu grupowego. Osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się — w minimalnym akceptowalnym stopniu powyżej 50%.
-----------------------------------	---

.....
podpis autora

.....
podpis Dyrektora kierunku EMMK